

MARCELIN – miejsce badań, dydaktyki, praktyk i spotkań

Historia

Marcelinem określany jest umownie teren między ulicą Bukowską od północy i Marcelińską od południa, przylegający do fortu VIIa. Właścicielką majątku o nazwie Marcellino była w połowie 19 wieku Konstancja Łubieńska, którą łączyły ścisłe związki z narodowym wieszczem i poetą Adamem Mickiewiczem.

Pod koniec 19 wieku folwark Marcellino o powierzchni 130 ha przeszedł w ręce rodziny niemieckiej Krause. W roku 1936 po raz pierwszy pojawia się nazwa Marcelin. Przyłączenie ówczesnej wsi Ławica wraz z folwarkami Marcelin i Edwardowo do Poznania nastąpiło w roku 1940.

Po wojnie, w roku 1945 grunty Marcelina o powierzchni 78 ha zostały przejęte przez skarb państwa i przekazane Państwowej Szkole Ogrodnictwa (PSO), a po jej likwidacji w 1949 roku Studium Ogrodnictwu przy Wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu Poznańskiego. W roku 1951 ich użytkownikiem została nowo powstała Wyższa Szkoła Rolnicza.

Od momentu przekazania PSO, Marcelin miał charakter doświadczalnego gospodarstwa ogrodniczego pełniącego trzy funkcje: produkcyjną, doświadczalną i dydaktyczną, związaną z realizacją programowych praktyk studenckich. Organizacyjnie Marcelin był połączony z innymi gospodarstwami doświadczalnymi, czy to z Ogrodami, czy ze Swadziem. Jego powierzchnia stopniowo zmniejszała się wskutek przejmowania gruntów pod inwestycje przez miasto. Kilkakrotnie podejmowano też próby całkowitego przejścia terenu i przeniesienia doświadczeń oraz praktyk do Rolniczego Zakładu doświadczalnego w Dłoni. Na szczęście, dzięki usilnym zabiegom, udało się ten obiekt zachować dla Wydziału Ogrodniczego. Ukoronowaniem tych zabiegów było przyznanie Uczelni w wieczyste użytkowanie, które na mocy ustawy stało się prawem własności, terenu o powierzchni blisko 30 ha. Z tej powierzchni część gruntów została sprzedana na inwestycje Wydziału Ogrodniczego i innych potrzeb inwestycyjnych Uczelni.

Dla obecnego stanu Marcelina decydujące były trzy decyzje: wspomniane przekazanie Marcelina Uczelni na własność, uchwała senatu Akademii Rolniczej w Poznaniu z 24 września 1997: „Senat postanawia, że teren Akademii przy ulicy Bukowskiej (Marcelin) przeznaczony jest pod rozbudowę Stacji Doświadczalnych Wydziału Ogrodniczego” i Program inwestycji remontów i modernizacji zatwierdzony na Radzie Wydziału 30 czerwca 1998 r. Istotna była również konieczność przeniesienia katedr i Stacji Doświadczalnej Ogrody, którą na skutek różnych zawirowań prawnych przejął Uniwersytet Adama Mickiewicza. Trzeba było przenieść

siedziby dwóch katedr i stacje doświadczalne 5 katedr oraz stworzyć im warunki funkcjonowania w Marcelinie.

Podjęto decyzję, aby nie tworzyć w Marcelinie samodzielnej stacji doświadczalnej, lecz stacje doświadczalne poszczególnych katedr Wydziału. Należało dokonać remontu wszystkich istniejących budynków i szklarni, a także wybudować nowe. Obiekt wymagał ogrodzenia wraz z nowymi bramami, doprowadzenia gazu i kanalizacji, sieci telefonicznej i internetowej oraz zapewnienia ochrony. Konieczne było stworzenie warunków do prowadzenia badań, czyli infrastruktury, maszyn i aparatury oraz do realizacji praktyk.

Stan obecny

Obecnie powierzchnia Marcelina, mieszczącego się między ulicami Łubieńskiej i Marcelińską wynosi ponad 20 ha, w tym kilka ha użytkowanych tymczasowo i przeznaczonych pod budowę tak zwanej III ramy komunikacyjnej Poznania. Prowadzi do niego od ulicy Łubieńskiej aleja jaworowa wzdłuż części ulicy Zgorzeleckiej.

Marcelin jest główną siedzibą Katedry Żywnienia Roślin oraz stałym miejscem pracy osób z sześciu innych katedr i ich stacji doświadczalnych. W gruntownie odremontowanym i zmodernizowanym pałacu są pokoje pracowników następujących katedr: Entomologii i Ochrony środowiska, Dendrologii, Sadownictwa i Szkółkarstwa, Fitopatologii i Nasiennictwa, Roślin Ozdobnych, Terenów Zieleni i Architektury Krajobrazu, Warzywnictwa oraz Żywnienia Roślin. Znajduje się tam również sala dydaktyczna, reprezentacyjna Sala Marmurowa oraz laboratoria i kamery wegetacyjne.

Katedra Żywnienia Roślin ma do dyspozycji nowo wybudowany budynek, w którym północną część z odrębnym wejściem zajmują szatnie i sanitariaty dla praktykantów. W budynku tym są pokoje pracowników i laboratoria, natomiast sala ćwiczeniowa tej Katedry znajduje się w Kolegium Zembala przy ulicy Dąbrowskiego 159.

W centralnym miejscu podwórza Marcelina znajduje się mały budynek składający się z dwóch pokoi biurowych i niewielkiego pokoju konferencyjnego. W budynku tym ma swoje miejsce koordynator funkcjonowania stacji doświadczalnych i całego obiektu. Funkcję tę pełni obecnie mgr inż. Regina Gembiak.

Dawne pomieszczenia folwarku po remoncie zostały przeznaczone na magazyny. Znajdują się w nich także kamery wegetacyjne Katedry Warzywnictwa.

Stacja doświadczalna Katedry Warzywnictwa dysponuje nowym budynkiem dydaktyczno-doświadczalnym przy ulicy Zgorzeleckiej przylegającym do pola doświadczalnego. Znajduje się w nim salka ćwiczeniowa, służąca także jako sezonowa

sortownia warzyw, chłodnia, salka na spotkania robocze, dwa pokoje pracowników, pokój aparaturowy oraz magazyn.

Do realizacji badań poszczególne katedry dysponują szklarniami, tunelami foliowym, kamerami wegetacyjnymi oraz polem doświadczalnym. W Marcelinie znajdują się dwa kompleksy szklarniowe. Większy składający się z łącznika i sześciu kamer po 1250 m² każda służy jako warsztat badawczy Katedrze Warzywnictwa i Katedrze Żywienia Roślin. Mniejszy, zlokalizowany w pobliżu pałacu, o łącznej powierzchni 1000 m², składa się z 6 kamer i łącznika. Cztery z tych kamer, o różnej temperaturze, służą jako miejsce badań i kolekcji Katedrze Roślin Ozdobnych. Jedna podzielona na dwie części jest w dyspozycji Katedry Fitopatologii i Nasiennictwa, a ostatnia podzielona na sześć kabin Katedry Entomologii i Ochrony Środowiska.

Pole doświadczalne ma powierzchnię około 6 ha. Jest wyposażone w zbiornik na wodę do nawadniania, rozprowadzony wzdłuż utwardzonej drogi rurociągiem z wyjściami do deszczowni i kabel elektryczny z gniazdkami do podłączenia urządzeń oraz lampy oświetlające drogę i otoczenie budynku dydaktyczno-doświadczalnego. Pole za szklarniami zajmuje kolekcja dendrologiczna i materiał szkółkarski. Przed szklarniami od strony ulicy Zgorzeleckiej została wybudowana w roku 2015, w ramach funduszy międzynarodowego projektu badawczego „Food to waste to Food” (F2W2F), innowacyjna cieplarnia aktywna BBLS o powierzchni 140 m². Jest to pierwszy taki obiekt produkcyjny w świecie, umożliwiający uprawę roślin ciepłolubnych w naszych warunkach klimatycznych zimą, bez stosowania ogrzewania.

W południowej części obiektu, na powierzchni kilku hektarów znajdują się przykładowe założenia parkowe, kolekcje roślin ozdobnych i tereny doświadczeń Katedry Entomologii i Ochrony Środowiska, w tym niewielki sad. W centralnym miejscu tej części obiektu znajduje się stacja meteorologiczna rejestrująca automatycznie parametry klimatyczne.

W otoczeniu pałacu znajduje się mający ponad 150 lat park o powierzchni około półtora hektara. Do cenniejszych elementów parku należy niewątpliwie szpaler grabowy, buk odmiany czerwonej, dęby, robinie, kasztanowce i lipy a także bożodrzew i orzesznik. Piękny wiąz rośnie również przed budynkiem stacji doświadczalnej Katedry Warzywnictwa. Do parku przylega kwatera wysokich tuneli foliowych, którą uzupełnia kolekcja roślin przyprawowych i leczniczych

Marcelin dysponuje dwoma traktorami z narzędziami do uprawy gleby oraz do formowania wałów i zagonów, deszczownią szpulową, opryskiwaczami, oraz innymi maszynami. Posiada także sporo sprzętu służącego do pielęgnacji parku i pozostałych terenów

zieleni. Stacje doświadczalne poszczególnych katedr są wyposażone w specjalistyczną aparaturę badawczą, jak na przykład do pomiaru fotosyntezy, transpiracji, względnej zawartości chlorofilu i jego fluorescencji, wilgotności gleby do głębokości jednego metra oraz do wyznaczania powierzchni liści, a także analizator wielkości kropli AWK firmy Kamika Instruments do badań nad rozpylaniem cieczy w ochronie roślin.

W Marcelinie realizowane są praktyki studenckie Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu. Przez wiele lat odbywali tutaj swoje praktyki także uczniowie techników. Celom dydaktycznym służą również kolekcje drzew i krzewów, roślin ozdobnych i warzywnych oraz wspomniana już kolekcja roślin zielarskich.

Marcelin stał się atrakcyjnym miejscem do organizacji spotkań wydziałowych i uczelnianych, konferencji naukowych i szkoleniowych, a także imprez pozauczelnianych. Podejmuje się w nim gości uczelni zagranicznych oraz przedstawicieli towarzystw naukowych. Od roku 1997 odbywają się tutaj pikniki wydziałowe, jak również dostępne dla mieszkańców miasta „Dni korbola”. Dwukrotnie Marcelin był miejscem obrad Kolegium Rektorów Miasta Poznania. Dużym wydarzeniem było posiedzenie Komitetu Nauk Ogrodniczych Polskiej Akademii Nauk w roku 2009. Także Zakończenie Poznańskich Dni Nauki i Sztuki, uświetnione występem Zespołu Pieśni i Tańca UP w Poznaniu „Łany”, miało miejsce także w Marcelinie.

Magnesem przyciągającym gości są przede wszystkim doświadczenia i bank genów szparaga oraz uprawy aeroponiczne, a w ostatnim czasie także innowacyjna cieplarnia aktywna BBLS. Atutem Marcelina jest także reprezentacyjna Sala Marmurowa w pałacu, w której stylowym wnętrzu można skromnie lub bardziej wystawnie podjąć gości.

Marcelin jest odwiedzany przez licznych gości zagranicznych. Podejmowaliśmy między innymi pracowników naukowych i przedstawicieli praktyki z takich krajów jak: Belgia, Chiny, Egipt, Grecja, Holandia, Japonia, Korea Pd., Niemcy, Norwegia, Rosja, Rumunia, Ukraina, Węgry i Włochy.

Nie można też nie wspomnieć wizyt i spotkań zarówno emerytowanych pracowników Uczelni, jak też dzieci z przedszkoli i szkół podstawowych, w tym także dzieci z różnym stopniem niepełnosprawności fizycznej i umysłowej. Wizyty dzieci, pozwalające im na bezpośredni kontakt z roślinami, są dla nich wielkim przeżyciem, a wyrażana radość, okazywane zainteresowanie i fascynacja sprawiają dużą satysfakcję pracownikom biorącym w nich udział. Być może wśród tych najmłodszych są przyszli ogrodnicy, którzy zechcą studiować na naszej Uczelni i wtedy ponownie zawitają w Marcelinie.